

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Crna Gora



Faculty for Sport and Physical Education
University of Montenegro
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Montenegro

T: +382 40 235 207 * F: +382 40 235 200 * W: www.fsnk.ucg.ac.me * E: fakultetzasportnk@t-com.me

Broj: 01-718/3
Nikšić, 6.9.2023

UNIVERZITET CRNE GORE
Odboru Centra za doktorske studije
Senatu

Predmet: Negativan izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije doktoranda mr Marije Bujanje

Poštovani,

U prilogu Vam dostavljamo Odluku Vijeća Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje broj 01-718/2 od 6.9.2023.godine i negativan Izvještaj komisije za ocjenu doktorske disertacije broj 01-718 od 10.7.2023.godine.

S poštovanjem,

Dekan

prof. dr Rašida Hadžića



Fakultet za sport i fizičko vaspitanje
Univerzitet Crne Gore
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Crna Gora



Faculty for Sport and Physical Education
University of Montenegro
Narodne omladine bb
81400 Nikšić
Montenegro

T: +382 40 235 207 * F: +382 40 235 200 * W: www.fsnk.ucg.ac.me * E: fakultetzasportnk@t-com.me

Broj: 01-718/2
Nikšić, 6.9.2023

Na osnovu člana 64 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u skladu sa članom 43 i 44 Pravila doktorskih studija, Vijeće Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića, na sjednici održanoj 05.09.2023.godine, donijelo je :

ODLUKU

I Usvaja se negativan Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije pod nazivom: "Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa različitim faktorima životne sredine" kandidata mr Marije Bubanja, broj 01-718 od 10.07.2023.godine.

II Predlaže se Senatu Univerziteta Crne Gore da ne prihvati doktorsku disertaciju pod nazivom: "Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa različitim faktorima životne sredine" kandidata mr Marije Bubanja i obustavi dalju proceduru.

OBRAZLOŽENJE

U skladu sa članom 42 Pravila doktorskih studija doktorska disertacija pod nazivom: "Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa različitim faktorima životne sredine" kandidata mr Marije Bubanja i Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije, dostavljeni su Biblioteci Univerziteta Crne Gore i stavljeni na uvid javnosti. Obavještenje o tome je objavljeno je dana 17.07.2023.godine na web stranicama i oglasnim tablama Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje, kao i dnevnim novinama "Pobjeda" dana 17.07.2023.godine.

Vijeće Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje je po isteku roka od 15 dana razmotrilo Izvještaj i konstatovalo da nije bilo primjedbi, te predlaže Senatu Univerziteta Crne Gore da ne prihvati doktorsku tezu pod nazivom: "Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa različitim faktorima životne sredine" kandidata mr Marije Bubanja i obustavi dalju proceduru.

Shodno tome, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Dekan

prof.dr Rašid Hadžić

Dostavljeno:

- a/a
- Odboru za doktorske studije UCG
- Senatu UCG



Црна Гора
УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА СПОРТ И ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Примљено: 10.7.2023			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
01	718		

UNIVERZITET CRNE GORE
FAKULTET ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE
DOKTORSKE STUDIJE

SENATU UNIVERZITETA CRNE GORE
VIJEĆU FAKULTETA ZA SPORT I FIZIČKO VASPITANJE

Predmet: Izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije pod naslovom “Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine“, kandidatkinje mr Marije Bubanje.

Senat Univerziteta Crne Gore, u postupku razmatranja prijedloga Vijeća Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje i utvrđivanja ispunjenosti uslova iz Pravila doktorskih studija za ocjenu doktorske disertacije i dalji rad na disertaciji mr Marije Bubanje, na prijedlog Odbora za doktorske studije, donio je Odluku br. 03-2447/2, da su ispunjeni uslovi iz člana 38 Pravila doktorskih studija za ocjenu doktorske teze i dalji rad na disertaciji “Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine“, kandidatkinje mr Marije Bubanje, kao i o imenovanju komisije za ocjenu navedene doktorske disertacije u sastavu: dr Rašid Hadžić, redovni profesor Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore; dr Jovica Petković, docent Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore i dr Georgi Georgijev, redovni profesor Fakulteta fizičko vaspitanje, sporta i zdravlja Univerziteta “Sveti Kiril i Metodije” u Skoplju.

Na osnovu člana 41. Pravila doktorskih studija Univerziteta Crne Gore, Komisija je sprovela analizu ove disertacije i na osnovu toga podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J
O OCJENI DOKTORSKE DISERTACIJE

1. Pregled disertacije

Doktorska disertacija kandidatkinje mr Marije Bubanje pod nazivom „Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine“, sadrži 86 stranica. Napisana je u Microsoft Word programu, Times New Roman vrsti slova i veličini fonta Pt 12 (u tekstu i naslovima). Naslovi poglavlja pisani su veličinom slova Pt 14, boldirani su. Disertacija se sastoji od naslovne strane, sažetka, sadržaja, 8 poglavlja, 17 podpoglavlja, 12 podpoglavlja,

popisa literature i priloga 1. Kandidatkinja je u disertaciji prikazala rezultate koristeći 30 tabela. Kandidatkinja je koristila metodološke kriterijume APA standarda.

Sažetak disertacije:

Osnovni cilj ovog istraživanja bio je da se utvrdi nivo gojaznosti kod djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine (školsko okruženje vezano za fizičku aktivnost i ishranu). Uzorak ispitanika obuhvata 1386 djece (698 dječaka i 688 djevojčica), učenika iz osnovnih škola u Crnoj Gori (učenici 4. i 5. razreda, starosne dobi 10.20 ± 0.58) podijeljenih na šest subuzoraka prema polu i regijama. Uzorak varijabli za procjenu antropometrijskih parametara obuhvatio je sljedeće morfološke mjere: tjelesnu visinu, tjelesnu masu, obim struka i obim kukova. Na osnovu njih su, standardnim formulama, izračunati sljedeći antropometrijski indikatori: indeks tjelesne mase (BMI), odnos obima struka i tjelesne visine (WHtR), odnos obima struka i kukova (WHR), a na osnovu njih su utvrđeni nivoi uhranjenosti. Za procjenu faktora životne sredine primijenjen je standardni COSI anketni upitnik. Rezultati su pokazali da je na osnovu navedenih indikatora prevalenca prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti kod djece u Crnoj Gori visoka. Prekomjerna tjelesna masa i gojaznost je veća kod dječaka nego kod djevojčica na osnovu BMI kao primarnog indikatora, i na osnovu prvog pomoćnog indikatora WtHR, dok je na osnovu drugog pomoćnog indikatora WHR prevalenca prekomjerene težine i gojaznosti veća kod djevojčica nego kod dječaka. Rezultati ne pokazuju razlike kod prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti u odnosu na regije ni kod dječaka ni kod djevojčica, te da ne postoji uticaj faktora životne sredine (školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu) na ishode prekomjerene tjelesne mase i gojaznosti. Takođe, da po ovom pitanju nema razlike ni kada su u pitanju regije (Centralna, Južna, Sjeverna) u Crnoj Gori.

Iz sažetka disertacije, na osnovu izloženog, može se primijetiti da kandidatkinja ne vlada terminologijom te se ne može precizno utvrditi šta je željela da utvrdi: nivo gojaznosti, nivo uhranjenosti, prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost ili prekomjernu težinu i gojaznost. Što znači da svi stručni termini iz naučne oblasti moraju biti pravilno i smisleno korišćeni. Potrebno je da se opredijeli za jedan termin i isti upotrebljava od početka do kraja.

2. Vrednovanje disertacije

2.1 Problem

Osnovni problem ovog istraživanja se odnosi na utvrđivanje nivoa uhranjenosti i njene povezanosti sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost i ishranu) kod djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori.

Predmet istraživanja se odnosi na djecu mlađeg školskog uzrasta iz sve tri regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori, odnosno njihovi antropometrijski parametri za procjenu gojaznosti kao i faktori životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost i ishranu).

2.2 Ciljevi i hipoteze disertacij

Kandidatkinja je postavila generalni cilj istraživanja, koji je bio da se utvrditi prekomjerna tjelesna masa i gojaznost različitim antropometrijskim indikatorima: indeks tjelesne mase (body-mass indeks, BMI) kao primarni indikator, odnos obima struka i tjelesne visine (Waist-to-Height Ratio, WtHR) i odnos struka i kukova (WHR) kao pomoćni indikatori, te njenu povezanost sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost i ishranu) pomoću COSI upitnika (WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative), kod djece oba pola, mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori.

U skladu sa postavljenim generalnim ciljem istraživanja postavljeni su i sljedeći podciljevi istraživanja (šest):

- Utvrditi prekomjernu tjelesnu masu i gojaznosti kod djece mlađeg školskog uzrasta, muškog pola, kao i eventualne razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;
- Utvrditi prekomjernu tjelesnu masu i gojaznosti kod djece mlađeg školskog uzrasta, ženskog pola, kao i eventualne razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;
- Utvrditi povezanost prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost) kod djece muškog pola, u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;
- Utvrditi povezanost prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost) kod djece ženskog pola, u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;
- Utvrditi povezanost prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za ishranu) kod djece muškog pola, u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;
- Utvrditi povezanost prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti sa faktorima životne sredine (školsko okruženje za ishranu) kod djece ženskog pola, u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

Na osnovu problema, predmeta i cilja ovog istraživanja, kao i na osnovu dosadašnjih istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze (šest):

H1 – Očekuje se da će visok procenat djece mlađeg školskog uzrasta, muškog pola, pripadati kategoriji sa prekomjernom tjelesnom masom i gojaznih i da će postojati razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

H2 - Očekuje se da će visok procenat djece mlađeg školskog uzrasta, ženskog pola, pripadati kategoriji sa prekomjernom tjelesnom masom i gojaznih i da će postojati razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

H3 – Očekuje se statistički značajan uticaj faktora životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost) na prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost kod djece mlađeg školskog uzrasta, muškog pola, kao i razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

H4 – Očekuje se statistički značajan uticaj faktora životne sredine (školsko okruženje za fizičku aktivnost) na prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost kod djece mlađeg školskog uzrasta, ženskog pola, kao i razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

H5 – Očekuje se statistički značajan uticaj faktora životne sredine (školsko okruženje za ishranu) na prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost kod djece mlađeg školskog uzrasta, muškog pola, kao i razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori;

H6 – Očekuje se statistički značajan uticaj faktora životne sredine (školsko okruženje za ishranu) na prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost kod djece mlađeg školskog uzrasta, ženskog pola, kao i razlike u odnosu na regije (Centralna, Južna i Sjeverna) u Crnoj Gori.

Na osnovu poredjenja sadržaja definisanih ciljeva i hipoteza, može se uočiti da na generalni cilj nije postavljena generalna hipoteza što je narušen jedan od metodoloških principa da su postavljene hipoteze korespondentne sa ciljevima istraživanja.

2.3 Metode rada

Metode obrade podataka

U ovom istraživanju, kandidatkinja je podatke obradila postupcima deskriptivne i komparativne statistike.

U segmentu deskriptivne statistike obrađeni su centralni i disperzioni parametri kao i mjere asimetrije i spljoštenosti: Aritmetička sredina (Mean), Standardna devijacija (S.D.), Minimalna vrijednost (Minimum), Maksimalna vrijednost (Maximum), Koeficijent asimetričnosti (Skewness) i Koeficijent zakrivljenosti (Kurtosis).

Nivoi uhranjenosti su prikazani bročano i procentualno. Utvrđivanje razlika uhranjenosti između subuzoraka izvršeno je Hi kvadrat testom na nivou značajnosti od $p < 0.05$.

Binarna logistička regresiona analiza je primijenjena u cilju utvrđivanja povezanosti faktora školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu kao prediktorskih varijabli sa indeksom tjelesne mase kao kriterijumske varijable.

2.4 Rezultati disertacije i njihovo tumačenje

U prvom poglavlju disertacije naslovljenom „Uvod“, kandidatkinja je dala sažet osvrt na problem gojaznosti kao rastućim trendom u modernom društvu uslovljenim raznim faktorima. Naglašava da gojaznost kao epidemija 21. vijeka predstavlja najveći javnozdravstveni izazov u svijetu. Od 1975. do 2016. godine, prevalenca prekomjerno uhranjene i gojazne djece i

adolescenata starosne dobi od 5 do 19 godina povećala se četverostruko više, sa 4% na 18% na globalnom nivou.

Pored toga, na kraju ovog poglavlja definiše cilja istraživanja što metodološki nije ispravno.

U drugom poglavlju disertacije naslovljenom „Teorijski okvir rada“ definisani su osnovni pojmovi i prikazani su rezultati dosadašnjih istraživanja koji su tretirali sličnu problematiku a koje se odnosi na procjenu gojaznosti i prekomjerne uhranjenosti.

Primjetno je kod prikaza dosadašnjih istraživanja da kandidatkinja koristi različit pristup kada navodi autora i koautore prikazanih istraživanja te na mnogim mjestima navodi samo prezime prvog autora a na drugim mjestima pored prvog autora navodi i prezimena ostalih koautora npr. (Aufschnaiter i sar. (2019); Abrahams i saradnici (2011); Delaš, Tudor, Ružić i Šestan, 2008); (Dinarević, Branković i Hasanbegović, 2011; Dragaš i sar., 2018; Vidaković Samardžija, 2014).

U trećem poglavlju disertacije naslovljenom „Problem, predmet i cilj istraživanja“, prikazan je problem istraživanja, predmet istraživanja i ciljevi istraživanja.

U četvrtom poglavlju disertacije naslovljenim „Hipoteze istraživanja“ postavljeno je ukupno šest hipoteza koje su testirane statističkim procedurama u toku izrade disertacije.

U petom poglavlju disertacije naslovljenom „Metod rada“ opisan je tok i postupci istraživanja, definisan je uzorak ispitanika, uzorak mjernih instrumenata, opis mjernih instrumenata i primijenjene sttističke procedure. Definisan je uzorak varijabli za procjenu stepena uhranjenosti: tjelesna visina, tjelesna masa, obim struka i obim kukova. Na osnovu izmjerenih antropometrijskih varijabli izračunati su sljedeći antropometrijski indeksi: Indeks tjelesne mase, odnos obima struka i tjelesne visine i odnos obima struka i kukova. Za procjenu faktora životne sredine primijenjen je anketni upitnik COSI (WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative).

U podpoglavlju definisanom kao uzorak ispitanika, kandidatkinja nije naznačila nazive škola kao ni broj djece iz pojedinih škola koji su ušli u uzorak ispitanika te da li su škole locirane i u ruralnom području. Takođe, opis pojedinih mjernih instrumenata nije standardizovan, odnosno detaljno opisan. Na osnovu metodoloških principa, svaki od izabranih mjernih instrumenata u naučnom projektu mora biti detaljno opisan kako bi u ponovljenom istraživanju bilo moguće provjeriti verodostojnost dobijenih rezultata.

U šestom poglavlju disertacije naslovljenom „Rezultati istraživanja“ kandidatkinja je prikazala dobijene rezultati tabelarno i komentarisala iste. U disertaciji kandidatkinja prikazuje centralne i disperzione parametre kao i mjere asimetrije i spljoštenosti: Aritmetička sredina (Mean), Standardna devijacija (S.D.), Minimalna vrijednost (Minimum), Maksimalna vrijednost (Maximum), Koeficijent asimetričnosti (Skewness) i Koeficijent zakrivljenosti (Kurtosis). Utvrđivanje razlika uhranjenosti između subuzoraka izvršeno je Hi kvadrat testom na nivou značajnosti od $p < 0.05$. Binarna logistička regresiona analiza je primijenjena u cilju utvrđivanja

povezanosti faktora školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu kao prediktorskih varijabli sa indeksom tjelesne mase kao kriterijumske varijable.

Rezultati su prikazani tabelarno i od ukupnog broja 30 prikazanih tabela samo je kod 3 (tri) tabele upisano objašnjenje tzv. legenda ispod tabele dok se kod preostalih 27 tabela ne nalazi objašnjenje tzv. legenda ispod tabele i ako skraćenice kod naziva varijabli nijesu date kod naziva varijabli što je bila obaveza prikazati u legendi ispod tabele šta koja skraćenica znači kao i simbole koji se nalaze upisani u tabelama. Takođe, u prikazu rezultata u tabeli br. 11 i br. 12 kandidatkinja utvrđuje razlike kod djece muškog i ženskog pola u odnosu na regije i pri tom svrstava ispitanike u dvije grupe gde spaja neuhranjene i normalno uhranjene, što je neprihvatljivo, kao jedna grupa a prekomjerno uhranjene i gojazne kao druga grupa.

U sedmom poglavlju disertacije (u disertaciji je numerisano kao osmo) naslovljenom „Diskusija“ kandidatkinja je komentarisala dobijene rezultate i konstatovala između ostalog, na osnovu rezultata Hi kvadrat testa, kada se posmatraju različiti geografski regioni, može se vidjeti da nije utvrđena statistički signifikantna razlika kod dječaka između Centralne, Južne i Sjeverne regije u prevalenciji prekomjerene tjelesne mase i gojaznosti ($X^2 = 0,964$, $P=0,618$). Takođe, statistički signifikantnost razlika između regija u prevalenciji prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti nijesu utvrđene ni kod djevojčica ($X^2 = 0,009$, $P=0,995$). Na osnovu rezultata binarne logističke regresione analize za ukupni uzorak dječaka i djevojčica iz Crne Gore nije utvrđen statistički značajan uticaj faktora školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu na prkomjernu tjelesnu masu i gojaznost.

Kandidatkinja je i u ovom poglavlju napravila određene propuste koji se moraju evidentirati kao nedopustivi. U sadržaju je ovo poglavlje numerisano arapskim brojem 7 (sedam) što je i ispravno a u samom tekstu disertacije isto je numerisano brojem 8 (osam) što se konstatuje kao greška. Pored toga, terminologija je problematična od samom početka izrade disertacije, u ovom poglavlju se koristi termin prekomjerna tjelesna masa i gojaznost a u predhodnim poglavljima tjelesna težina i gojaznost, prekomjerna uhranjenost i gojaznost i slično.

U osmom poglavlju disertacije (u disertaciji je numerisano kao deveto) naslovljenom „Zaključak“ kandidatkinja je konstatovala da se na osnovu sva tri navedena indikatora može zaključiti da je prevalenca prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti kod djece u Crnoj Gori visoka (BMI = 29,1%, WtHR = 18,8%, WHR = 33,3%). Prekomjerna tjelesna masa i gojaznost je veća kod dječaka (35,2%) nego kod djevojčica (22,8%) na osnovu indeksa tjelesne mase kao i na osnovu pomoćnog indikatora WtHR (24,8% dječaka i 12,6% djevojčica), dok je na osnovu drugog pomoćnog indikatora WHR prevalenca prekomjerene težine i gojaznosti veća kod djevojčica (39,5%) nego kod dječaka (27,2%). S obzirom da indeksi pokazuju visoku prevalencu prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti kod djece oba pola, ali rezultati Hi- kvadrat testa ne pokazuju razlike kod prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti u odnosu na regije ni kod dječaka ni kod djevojčica, može se reći da se hipoteze H1 i H2 prihvataju djelimično.

Na osnovu rezultata binarne logističke regresije može se zaključiti da ne postoji uticaj

faktora životne sredine (školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu) na ishode prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti. Takođe, da po ovom pitanju nema razlike ni kada su u pitanju regije (Centralna, Južna, Sjeverna) u Crnoj Gori, shodno tome može se reći da se sljedeće hipoteze H3, H4, H5 i H6 odbacuju.

Kao kod predhodnog poglavlja i ovdje se pojavljuje greška u numerisanju poglavlja. U sadržaju je ovo poglavlje numerisano arapskim brojem 8 (osam) a u samom tekstu disertacije isto je numerisano brojem 9 (devet) što se konstatuje kao greška. Takodje, kandidatkinja konstatuje da se pojedine hipoteze prihvataju djelimično dok se pojedine hipoteze odbacuju, pritom pozivajući se na te hipoteze samo ih označava slovom H1, H2, H3... ali ih ne definiše kako bi se precizno moglo vidjeti na šta se odnosi konkretna hipoteza što daje nejasnu sliku.

Nakon ovog poglavlja slijedi popis literature koji je posebno problematičan. Naime, u popisu literature prikazano je 143 bibliografske jedinice od kojih neke nijesu pronadjene u samom tekstu disertacije (Bailey, D. A., Martin, A. D., McKay, H. A., Whiting, S., & Mirwald, R. (2000); Blair, S.N., Cheng, Y., & Holder, J. S. (2001); Cerrato-Carretero, P., Roncero-Martín, R., Pedrera-Zamorano, J. D., López-Espuela, F., Puerto-Parejo, L. M., Sánchez-Fernández, A., Canal-Macias, M. L., Moran, J. M., & Lavado-García, J. M. (2021, April); Department of Health and Human Services. (2018); Hales, C. M., Carroll, M. D., Fryar, C. D., & Ogden, C. L. (2017); Khashayar, P., Kasaeian, A., Heshmat, R., Motlagh, M. E., Mahdavi Gorabi, A., Noroozi, M., Qorbani, M., & Kelishadi, R. (2018); Lee, E. Y., & Yoon, K. H. (2018); Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta. (2021, april 20); World Health Organization. (2017). Takodje i pojedini bibliografski izvori koji su prikazani u samom tekstu disertacije, nijesu uvršteni u popisu literature (Cheng i Holder, 2001; Hill, Wyatt, Reed i Peters, 2003; Hajian-Tilaki i Heidari, 2007; Physical Activity Guidelines for Americans, 2018; Holford i Colson, 2010; Kovačević, 2016; Lee, 2018; Khashayar, 2018; Hales, 2017; Rozenbaum i Lajbel, 1998; World Health Organization, 2006; Bailey i Martin, 2000; Dragaš i sar., 2018; Tahova Braunerova i sar. 2021; Cerrato – Cerretero, 2021). Pored toga, u popisu literature nijesu poredani izvori redom po godinama kada su u pitanju isti autori koji se pojavljuju više puta. Postoji odredjeni popis literature gdje su imenovani autori bez godine izdanja (Mitrović, M., Zovko, I. C., Corluca, M., & Redzepagic, S. Comparative Analysis of Anthropometric Parameters as Obesity Indicators for Sixth Grade Girls from Different Regions in Montenegro. *J. Anthropol. Sport Phys. Educ*, 5(4) 15-18) ili upisano prezime autora & sar. a prezimena koautora nijesu upisana (Mišigoj – Duraković, M. & saradnici. (2018)..

2.5 Zaključci

Kandidatkinja u zaključnim razmatranjima ističe da je prekomjerna tjelesna masa i gojaznost veća kod dječaka nego kod djevojčica na osnovu indeksa tjelesne mase kao i na osnovu pomoćnog indikatora WtHR, dok je na osnovu drugog pomoćnog indikatora WHR prevalenca prekomjerene težine i gojaznosti veća kod djevojčica nego kod dječaka. S obzirom da indeksi pokazuju visoku prevalencu prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti kod djece oba pola, ali rezultati Hi- kvadrat testa ne pokazuju razlike kod prekomjerne tjelesne mase i gojaznosti u odnosu na regije ni kod dječaka ni kod djevojčica, može se reći da se hipoteze H1 i H2 prihvataju djelimično.

Na osnovu rezultata binarne logističke regresije, kandidatkinja zaključuje da ne postoji uticaj faktora životne sredine (školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu) na ishode prekomjerene tjelesne mase i gojaznosti. Takođe, da po ovom pitanju nema razlike ni kada su u pitanju regije (Centralna, Južna, Sjeverna) u Crnoj Gori, shodno tome može se reći da se sljedeće hipoteze H3, H4, H5 i H6 odbacuju.

3. Konačna ocjena disertacije

3.1 Usaglašenost sa obrazloženjem teme

Doktorska disertacija kandidatkinje mr Marije Bujanje, nije u potpunosti usaglašena sa usvojenim projektom, odnosno, kandidatkinja nije u skladu sa projektovanim ciljevima i hipotezama sprovedla istraživanje i došla je do određenih zaključaka koji mogu biti upitni iz više razloga. Takođe, uvidom u odobrena polazna istraživanja, ocjenu podobnosti doktorske teze i kandidata br.1352 od 02.07.2020. godine uočava se razlika u postavljenim ciljevima i hipotezama u odnosu na doktorsku disertaciju što se može smatrati neprihvatljivim.

Na osnovu navedenog, mišljenja smo da disertacija nije usaglašena sa usvojenim projektom od strane Senata Univerziteta Crne Gore, kao ni da ne korespondira sa: ciljevima, hipotezama, dobivenim rezultatima, diskusijom, i izvedenim zaključcima. Sasvim odgovorno ne vidimo naučnu i praktično vrijednost ovog rada.

3.2 Mogućnost ponovljivosti

Metodološki postupci u predmetnoj disertaciji nijesu u potpunosti transparentno i temeljno opisani, što bi u ponovljenom istraživanju bilo moguće provjeriti verodostojnost dobijenih rezultata, kao i proširenje i produbljanje predmetnih studija.

3.3 Buduća istraživanja

S obzirom da su u ovom istraživanju u uzorak ispitanika obuhvaćena djeca muškog i ženskog pola, mlađeg školskog uzrasta, za buduća istraživanja, potrebno je obuhvatiti i preostalu školsku populaciju u Crnoj Gori i uočiti eventulane razlike u indikatorima za procjenu

uhranjenosti, kao i drugim anketnim upitnikom procijeniti tjelesne aktivnosti i prehrambene navike djece u školi.

3.4 Ograničenja disertacije i njihov uticaj na vrijednost disertacije

Kandidatkinja u zaključnim razmatranjima ističe da moguće limitiranosti ove studije mogu biti posljedice pandemije virusa COVID-19. Uslijed pomenutog problema sa kojim se suočio cijeli svijet pa i mi, a sa kojim se borimo već duži vremenski period (usljed kojeg su organizovane fizičke aktivnosti limitirane) broj različitih sportskih manifestacija je smanjen kao i mogućnost grupnog treninga ograničena. Sve ovo može biti ograničenje objektivne procjene nivoa fizičke aktivnosti u pomenutom uzorku u odnosu na normalne uslove života. U ovom istraživanju bio je primijenjen COSI upitnik koji se odnosio na školsko okruženje za ishranu i fizičku aktivnost. S obzirom da je prikupljanje podataka za realizaciju ovog istraživanja započeto u martu 2021. godine, poznato je da su postojala ograničenja u školama kako navodi kandidatkinja zbog virusa COVID - 19. Časovi su bili skraćeni, a ono što se bitno odnosilo na ovo istraživanje jeste fizičko vaspitanje koje je u većini sprovedeno nastavom na daljinu (online). Na taj način fizičke aktivnosti djece u školama nijesu procijenjene na pravi način kao što je predviđeno nastavnim planom i programom pod normalnim okolnostima. Ono što se upitnikom odnosilo na ishranu u školama su takođe bile ograničene mogućnosti djeci da kupuju hranu i piće zbog iste situacije. Tako da se zbog toga ne može sa sigurnošću tvrditi da faktori školskog okruženja za fizičku aktivnost i ishranu ne bi imali uticaja na prekomjernu tjelesnu masu i gojaznost kod učenika da je istraživanje sprovedeno u normalnim okolnostima.

3.5 Originalni naučni doprinos

Sve ono što je do sada navedeno kao primjedbe u disertaciji, ne može se pouzdano govoriti o naučnom doprinosu disertacije.

4. Mišljenje i prijedlog komisije

Komisija je nakon analize i vrednovanja podnesene doktorske disertacije kandidatkinje mr Marije Bujanje pod naslovom "Gojaznost djece mlađeg školskog uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine", konstatovala da imenovana nije uspješno napisala doktorsku disertaciju koja ne ispunjava sve uslove i standarde koji se zahtijevaju u oblasti sportskih nauka.

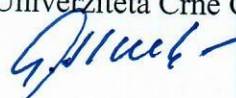
Kandidatkinja nije pokazala visok stepen poznavanja obuhvaćene naučne problematike što se može vidjeti iz brojnih primjedbi koje su naznačene u disertaciji.

Imajući u vidu sve izloženo, sa posebnim akcentom na brojne primjedbe koje su naznačene u disertaciji, Komisija negativno ocjenjuje doktorsku disertaciju "Gojaznost djece mlađeg školskog

uzrasta u Crnoj Gori i njena povezanost sa faktorima životne sredine“, mr Marije Bubanje i predlaže Vijeću Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću da istu ne prihvati i predloži Senatu Univerziteta Crne Gore da obustavi dalju proceduru.

ČLANOVI KOMISIJE:

prof. dr Rašid Hadžić, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član



prof. dr Georgi Georgijev, Fakultet fizičkog vaspitanja, sporta i zdravlja Univerziteta Sveti Kiril i Metodije u Skoplju, mentor

doc. dr Jovica Petković, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje Univerziteta Crne Gore, član



U Nikšiću, 03. 07. 2023. godine